

[Økonomiministeren.]

fristede gæld til udlandet, som er opbygget igennem 1960'erne uden en tilsvarende styrkelse af den valutariske likviditet.

Et andet foruroligende træk har været det meget store underskud på den løbende betalingsbalance. Dette underskud har nok i begrænset udstrækning sin rod i mere forbigående forhold, men det hænger også nøje sammen med den hurtighed og styrke, hvormed de ekspansive kræfter i økonomien har gjort sig gældende efter den korte dæmpning af konjunktoren i 1967-68. Forløbet minder i den henseende meget om udviklingen i 1963 og 1964.

Jeg har allerede flere gange her i tinget stærkt understreget den fare, disse tendenser rummer, og regeringen tøvede da heller ikke med at gribe ind med finans- og pengepolitiske modforholdsregler, da udviklingen i foråret tydede på, at ekspansionen ville blive for stærk. En sådan hurtig tilpasning af konjunkturpolitikken vil også fremover være et uundværligt led i bestræbelserne for en bedre ligevægt. Det er imidlertid regeringens opfattelse, at de langsigtede ligevægtsbevarende kræfter i økonomien bør styrkes, og at der følgelig bør lægges en noget mindre byrde på den egentlige konjunkturpolitik.

Dette kræver en indsats på en lang række felter og har derfor været regeringens ledetråd i en stor del af det lovgivningsarbejde, der er gennemført i det sidste år. Meget vigtigt er det således, at der ikke fra de offentlige finanser udgår påvirkninger, der kan bidrage til at forstærke de ekspansive kræfter i den private sektor. Finansministeren har allerede omtalt disse bestræbelser ved fremsættelsen af finanslovsforslaget, og jeg skal kun tilføje, at de forholdsregler, som jeg skal omtale i dag, vil omfatte krav om øget selvfinansiering i kommunerne. Herudover har udviklingen gennem de senere år stærkt understreget betydningen af en forøget privat opsparing, ligesom meget taler for, at strukturen på kapitalmarkedet er sådan, at den bidrager til at styrke de ekspansive kræfter.

Problemerne omkring vort kapitalmarked og specielt udviklingen på obligationsmarkedet har været genstand for adskillige drøftelser i folketinget inden for det sidste år. Disse drøftelser har i høj grad samlet sig

om de aktuelle problemer, men i debatterne er man dog gang på gang vendt tilbage til det spørgsmål, om der var mere grundlæggende svagheder ved vort obligationsmarked, som burde rettes. Regeringen tog derfor i juni måned initiativet til en udredning af dette spørgsmål, og resultatet af det efterfølgende udvalgsarbejde foreligger i form af den redegørelse fra udvalget vedrørende obligationsmarkedets forhold, som blev offentliggjort for en måneds tid siden.

Udvalget fremhæver i denne redegørelse meget klart — og efter regeringens mening med rette — at de problemer, der har været på obligationsmarkedet, navnlig kan henføres til to forhold. Det første og vigtigste er den almindelige uligevægt i samfundsøkonomien, med andre ord den svigtende balance mellem opsparing og investering; den har ikke blot skabt de tilbagevendende problemer på kapitalmarkedet, den har også medført prisstigninger og valutaunderskud. Den anden faktor har været den manglende tilpasning af realkreditens institutioner og deres udlånspolitik efter en udvikling, der har været præget af stærke ændringer i erhvervsmonstret og af vedholdende prisstigninger. Udvalget fremhæver også, at det sidstnævnte forhold ikke blot har påvirket lånemarkedet, men at svækkelsen af pengepolitikens effektivitet og den lethed, hvormed værdistigninger på fast ejendom har kunnet belånes, har bidraget til at styrke de mere almene uligevægts-tendenser i økonomien i en periode, der har været præget af stærk økonomisk vækst.

De forslag eller skitser til reformer, som udvalget har lagt frem, vedrører især den sidstnævnte side af problemet, altså reglerne for realkreditens udlån. Derimod har det hverken været muligt eller tilsigtet, at udvalget skulle klarlægge eller stille forslag vedrørende de mange andre forhold, der har bidraget til at skabe den uligevægt, der har præget dansk økonomi i den sidste halve snes år.

Med det relativt afgrænsede udgangspunkt, som udvalget har haft, peger det på tre felter, hvor man med fordel kunne sætte ind for at mindske spændingerne på kapitalmarkedet og dermed også spændingerne i økonomien som helhed. For det første finder udvalget, at den frie adgang til realkre-